

Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanmış Öz Yeterlik ile İlgili Araştırmaların Eğilimleri

Sedat MADEN
Bayburt Üniversitesi
sedatmaden@bayburt.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-8024-8182

Akif ÖZGEN
Bayburt Üniversitesi
akifozgen44@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-4157-8517

Araştırma Makalesi	DOI: 10.31592/aeusbed.1312815
Geliş Tarihi: 11.10.2023	Revize Tarihi: 12.10.2023
	Kabul Tarihi: 03.11.2023

Atf Bilgisi

Maden, S. ve Özgen, A. (2023). Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili araştırmaların eğilimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(3), 822-839.

ÖZ

Bu çalışmada, Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili araştırmaların öz yeterlik kavramı ile hangi konu alanlarını inceledikleri, hangi metodolojileri kullandıkları, hangi örneklem grubunun çalışmalarında yer aldığı gibi çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Türkiye’de 2008-2022 yılları arasında yayımlanmış olan öz yeterlik konulu makale ve tezler ile sınırlı tutulmuştur. Örneklem için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, Google Akademik, ResearchGate ve DergiPark veritabanları üzerinden taramalar yapılmıştır. Bu taramaların sonucunda öz yeterlik konulu toplamda 127 akademik çalışma tespit edilmiştir. Tespit edilen akademik çalışmaların 34’ü lisansüstü tez (yüksek lisans-doktora), 93’ü ise makale türündedir. Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımlarından yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmış, verilerin analizinde ise içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda, öz yeterlik konusunda hazırlanmış olan lisansüstü tezlerde, yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında ilk sırada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi gelmektedir. Bunlarla birlikte en sık başvuru alan araştırma yönteminin hem tezlerde hem de makalelerde nicel araştırma yöntemi olduğu da ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, öz yeterlik, içerik analizi, tez, makale.

Trends of Research on Self-Efficacy in the field of Turkish Education

Abstract

This is possible, research on self-sufficient knowledge in the field of Turkish education examines which subjects are examined with self-sufficient techniques, which techniques are available, which variations are included, and examined in terms of various variables. The research was limited to articles and theses on self-efficacy published in Turkey between 2008 and 2022. For the sample, searches were made through the Higher Education Council National Thesis Center, TR Index, Google Scholar, ResearchGate and DergiPark databases. As a result of these scans, a total of 127 academic studies with self-efficacy summaries were identified. The identified academic persons are 34 postgraduate thesis (master's degree-doctoral) and 93 article types. Qualitative research practices were used in the research. The data of the research was collected through document review, and the content analysis method was used in data analysis. As a result of the research, it was determined that there were more postgraduate theses prepared about self-efficacy than doctoral theses. According to the universities, Çanakkale Onsekiz Mart University ranks first in terms of postgraduate theses historically and historically. In addition, it is among the results that the frequently used research method is a good research method in both theses and articles.

Keywords: Turkish education, self-efficacy, content analysis, thesis, article.

Giriş

Albert Bandura tarafından ortaya konulan sosyal bilişsel kuram bünyesinde yer alan öz yeterlik kavramı, insan kapasitesinin çeşitliliğini dikkate alır. Bandura (1997) öz yeterlik kavramını, davranışların şekillenmesinde etkili olan bir nitelik ve bireyin, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı olarak tanımlamaktadır (akt. Ekici, 2008, s.99). Başka bir deyişle, öz yeterlik bireyin belli bir alanda, beklenen bir ya da bir dizi davranışı gerçekleştirmek için gereksinim duyacağı becerilere ne derece

sahip olacağına dair kanısıdır (Özerkan, 2007, s.29). Yine Bandura'ya (1997) göre öz yeterlik inançları bilişsel, güdüsel, duygusal ve karar verme süreçleri ile insan işleyişini düzenler.

Sosyal bilişsel öğrenme kuramcıları öğrencilerin öz yeterlik inancını, belirli akademik görevleri yerine getirme düzeylerine dair kendi kanılarını, akademik motivasyon, tercihler ve performansın temel belirleyicisi olarak öne sürmüşleridir. Bu öz kapasite inancı ve motivasyonu öğrencilerin içinde yer aldığı akademik görevler için yaşadıkları kaygı kadar, çaba ve sabrı da yönlendirir (Çetin, 2007, s.65). Öz yeterlik kişinin ilgi, yetenek, yeterlik ve potansiyellerine olan inancını etkiler. Bandura (1982, akt. Senemoğlu, 2015, s.234), öz yeterlik yargılarının dört temel kaynaktan beslendiğini belirtir. Bu kaynaklar şöyle sıralanabilir: Bireyin kendi başına deneyimlediği, başarılı ya da başarısız olduğu önceki deneyimler sonucu elde ettiği bilgiler. Dolaylı deneyimler aracılığıyla edinilen bilgiler; kişinin diğer insanların başarı durumlarından hareketle kendisinin de başarılı ya da başarısız olacağına karşılaştırmaya vardığı yargılar. Sözel ikna; kişi sahip olduğu beceriler hakkında çevresindeki insanlara söylediklerini dikkate alır ve başarılı veya başarısız olacağına yönelik nasihat, tavsiyeler öz yeterlik yargısını etkiler. Psikolojik durumlar; vücuttan gelen geri bildirimler.

Bir amaca ulaşmak için bireyin kendine olan inancı, buna dair sahip olduğu öz yeterlik algısı başarı üzerinde doğrudan etkilidir. Nitekim ülkemizde özellikle son yıllarda bilimsel araştırmaların konularından biri olan öz yeterlik kavramı, çoğunlukla ortaokul öğrencileri, üniversite öğrencileri ya da eğitim amacıyla Türkiye'ye gelen yabancı öğrencilerin çeşitli açılardan öz yeterliklerini belirlemek ya da öz yeterliğin ölçülmesi amacıyla öz yeterlik algı ölçeği geliştirme çalışmalarında incelenmiştir.

Öz yeterlik algı ve inancı dil becerilerini öğrenme ve kullanmaya ilişkin başarıyı doğrudan etkilemektedir. Bunun yanında dile ilişkin motivasyonu, tutumu ve alışkanlığı güçlendirerek desteklemektedir. "Dil ve iletişim konusundaki başarı fiziksel, zihinsel ve psikolojik boyutları olan bir konudur. Başarıya ulaşabilmek için bu alanların uyumlu ve olumlu biçimde işlemesi gerekir. Zira dil becerilerinin işleyişi de ses ya da sembollerden oluşan mesajın hedefe ulaşmasına dayanır. Hem bireyin kendini anlatmasında hem de kendisine iletilen ses ve sembollere dayalı mesajları anlamasında bu durum geçerlidir. Dolayısıyla gerek sözlü gerekse yazılı iletişim sürecinde bireyin dile dair öz yeterlik düzeyinin yüksek olması iletişimin de etkili olmasını sağlar." (Maden, 2020, s.1137). Bu bağlamda hem ana dili hem de yabancı dil olarak Türkçenin eğitiminde öğrencilerin dil becerilerine yönelik öz yeterlik düzeylerinin yüksek olması hedeflenmektedir. Türkçe eğitimi sürecinde öğrencinin sahip olduğu öz yeterlik düzeyi dile ilişkin bilgi ve becerileri kazanmasında ayrıca dili iletişim bağlamında doğru ve etkili biçimde kullanmasında temel unsurlardan biridir.

İlgili alan yazın incelendiğinde, Türkçe eğitimi ve yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu birçok makale ve lisansüstü tez hazırlanmıştır. Örneğin Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmen adaylarına yönelik Kurudayıoğlu ve Çelik'in (2013), Kurudayıoğlu ve Kana'nın (2012), Maden'in (2010), Özden'in (2018), Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gençel'in (2010), Şengül'ün (2018), Şahin'in (2018), Şahin, Kurudayıoğlu, Tunçel ve Öztürk'ün (2013), Türker'in (2019), Urhan'ın (2013), Ülper ve Bağcı'nın (2012) çalışmaları örnek olarak gösterilebilir. Bununla birlikte Türkçe eğitimi alanında lisansüstü eğitim alan öğrencilerin öz yeterlikleri üzerine Aslan'ın (2018) çalışması, Türkçe dersi öz yeterlik algısı üzerine Hamzadayı ve Büyükkiz'in (2015) ve Maden'in (2020) çalışmaları, Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algı ölçeği geliştirmeye yönelik Maden ve Durukan'ın (2012) çalışmaları da bulunmaktadır. Ancak Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmaları bütüncül biçimde ele alan araştırmalar incelendiğinde (Arı, Yaşar ve İstambul, 2020; Demir, 2021; Demir ve Çalışkan, 2021; Erdem, Gün, Şengül ve Özkan, 2015; Ersoy ve Ersoy, 2021; Güler ve Mert, 2022; Kanat, 2021; Sallabaş ve Polat, 2022; Şahin, Başbayrak ve Çiftçi, 2020; Turan, Sevim ve Tunagür, 2018; Varışoğlu, Şeref ve Yılmaz, 2012 gibi) birçok çalışmaya ulaşılabilmekte iken öz yeterlik algı ve inancı üzerine yapılmış lisansüstü tez ve makaleleri inceleyen bir araştırma bulunmamaktadır. Bu nedenle Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik algı ve inancı konu edinen lisansüstü tez ve makaleleri incelemek öz yeterlik ile ilgili ele alınan metodolojileri, içeriği ve ilgili kavramları ortaya koyacağından; ele alınmayan boyutların ortaya çıkmasına da olanak verecektir.

Bu araştırmada, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik ile ilgili 2008-2022 yılları arasında hazırlanmış lisansüstü tezleri ve bilimsel makaleleri tespit etmek ve genel eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak “Türkçe eğitimi alanında 2008-2022 yılları arasında öz yeterlik konulu hazırlanmış makale ve tezlerin; yıllara, makalelerin yazar sayılarına, tezlerin türlerine, tezlerin üniversitelere, araştırma yöntemlerine, örneklem büyüklüklerine, örneklem/çalışma guruplarına, konu alanlarına göre dağılımları nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

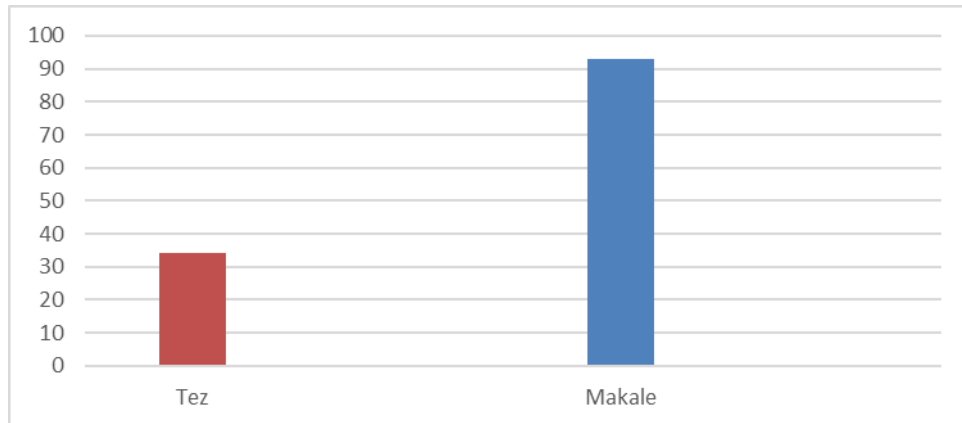
Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımına göre planlanmıştır. Merriam’a göre nitel araştırma insanların hayatı anlama ve anlamlandırma süreçlerine yönelik bir yargıya varmayı, bu anlamlandırma sürecinin nasıl geliştiğinin ana hatlarını çizmeyi, insan deneyimlerinin nasıl yorumlandığını tarif etmeyi amaçlar (Merriam, 2013). Nitel araştırmalar, olay ve algıların doğal ortamda bütüncül ve gerçekçi bir anlayışla ortaya konulmasına yönelik nitel sürecin izlendiği, kuram oluşturmayı hedefleyen bir anlayışla sosyal olguları içerisinde buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı hedefleyen bir araştırma yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39).

İncelenen Dokümanlar

Araştırmada örneklem olarak amaçlı örnekleme türlerinden olan ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenen ölçütler doğrultusunda ortaya konulan durumun çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.112). Bu doğrultuda araştırmanın birinci ölçütünü Türkçe eğitimi alanında (ana dili ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde) öz yeterlik kavramı, ikinci ölçütünü lisansüstü tezlerin ve makalelerin 2009-2022 yılları arasında yayınlamış olması ve üçüncü ölçütünü Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, DergiPark, ResearchGate ve Google Akademik veri tabanlarında yer alan çalışmalar oluşturmuştur. Araştırmanın inceleme nesnesini, öz yeterlik konusu temel alınarak 17.11.2022 tarihine kadar Türkçe eğitimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayımlanmış akademik çalışmalar oluşturmaktadır.

Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanmış Öz Yeterlik İle İlgili Çalışmalara Dair Bulgular

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanmış çalışmaların sayısal verilerine yer verilmiştir. Alan yazın taraması sonucunda ulaşılan tez ve makaleler ortaya konulmuştur.

Şekil 1. Öz Yeterlik ile İlgili Çalışmalara Dair Bulgular

Şekil 1’e göre, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik ile ilgili olarak 2009-2022 yılları arasında 127 çalışma hazırlanmıştır. Bunlardan 93’ü makale, 34’ü ise lisansüstü tez türündedir. Öz yeterlik

konusuyla alakalı olarak hem lisansüstü tez hem de bilimsel makale çalışmaları yapılmıştır. Ancak bilimsel makalelerin lisansüstü tezlerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada, veri toplama ve veri analiz süreci birlikte yürütülmüştür. Verilerin toplanması sürecinde doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'in (2006, s.227) tanımlamasına göre içerik analizi, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Temelde, toplanan veriler belirli temalar altında sınıflandırılarak okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenir ve yorumlanır. Veriler içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulduğu için betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. "Verilerin analizi bölümü genel anlamıyla üç aşamadan oluşur. Birinci aşamada araştırmacı verileri hazırlar ve organize eder. İkinci aşamada, kodlama süreci neticesinde toplanan ve organize edilen veriler belirlenen temalar içerisine indirgenir ve kodlar oluşturulur. Bu süreç tamamen verilerin tekrar tekrar okunması ve veriler hakkında bir fikir sahibi olunabilmesi için araştırmacının notlar almasını içerir. Analizin sonucunda da veriler tablolar, figürler ve tartışmalar ile birlikte sunulur" (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013, s.44). Bu bilgiler ışığında lisansüstü tezler için YÖK Ulusal Tez Merkezinde makaleler içinse DergiPark, Google Akademik, ResearchGate ve TR Dizin arama motorlarında; *Öz yeterlik*, *yeterlik*, *Türkçe eğitimi öz yeterlik*, *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDOTÖ) öz yeterlik*, *Türkçe öğretimi öz yeterlik*, *dinleme öz yeterlik*, *konuşma öz yeterlik*, *okuma öz yeterlik*, *yazma öz yeterlik*, *dil bilgisi öz yeterlik Türkçe öğretmen/öğretmen adayları öz yeterlik* anahtar kelimeleriyle tarama yapılmıştır. Anahtar kelimeler kullanılarak toplamda 34 adet lisansüstü teze 93 adet makaleye ulaşılmıştır. Araştırmacılar (n=2) ve Türkçe eğitimi uzmanı (n=1) ortak görüşü ile oluşturulan veriler tablolaştırılmış ve yorumlanmaya hazır hâle getirilmiştir.

Araştırma Etiği

Bu çalışma literatür üzerinde yapıldığı için etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Bulgular

Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili 127 farklı çalışma incelenerek ulaşılan bulgular aşağıda tablolar hâlinde gösterilmiştir:

Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanmış Öz Yeterlik İle İlgili Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan lisansüstü tez ve makalelerin yıllara göre dağılımları ortaya konulmuştur.

Tablo 1.

Öz Yeterlik ile İlgili Lisansüstü Tez ve Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

	Yıl	f	%
Makale	2009	1	1,08
	2010	1	1,08
	2011	1	1,08
	2012	4	4,30
	2013	11	11,83
	2014	5	5,38
	2015	4	4,30
	2016	4	4,30
	2017	9	9,68
	2018	11	11,83
	2019	9	9,68
	2020	12	12,90
	2021	14	15,05
	2022	7	7,53
Toplam		93	100

Tez	2010	1	3
	2011	1	3
	2013	2	6
	2014	5	15
	2015	3	9
	2016	2	6
	2017	2	6
	2019	15	44
	2020	2	6
	2022	1	3
Toplam	34	100	

Tablo 1’de Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili makale ve tezlerin yayımlanma yıllarına ilişkin dağılım görülmektedir. Bulgulara göre, yayımlanma yıllarına göre en fazla lisansüstü tezin 2019 ($f=15$) yılında hazırlandığı bunu takiben 2014 ($f=5$) ve 2015 ($f=3$) yıllarında diğer yıllara göre daha fazla tezin tamamlandığı belirlenmiştir. Bunun yanında konuyla ilgili en fazla makale 2021 ($f=14$) yılında hazırlanmıştır. 2020 ($f=12$) yılında da makaleler için bir yoğunluğun söz konusu olduğu söylenebilir.

Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan makalelerin yazar sayılarına göre dağılımları ortaya konulmuştur.

Tablo 2

Öz Yeterlik ile İlgili Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımı

	Yazar Sayısı	<i>f</i>	%
Makale	Tek Yazarlı	35	38
	İki Yazarlı	48	51
	Üç Yazarlı	5	5
	Dört Yazarlı	3	3
	Beş Yazarlı	1	1
	Altı Yazarlı	1	1
Toplam		93	100

Tablo 2’de Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik konulu bilimsel makalelerdeki yazar sayılarının dağılımları görülmektedir. Bulgulara göre, bilimsel makalelerde en fazla iki yazarlı ($f=48$) yayımlar tercih edilmektedir. Bulgulardan hareketle hazırlanan çalışmalarda ekip çalışmasının tercih edilmediği veya akademik atanma kriterlerinden dolayı tek yazarlı veya çift yazarlı çalışmaların daha çok tercih edildiği söylenebilir.

Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımları ortaya konulmuştur.

Tablo 3

Öz Yeterlik ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

Lisansüstü Program	<i>f</i>	%
Yüksek Lisans	28	82
Doktora	6	18
Toplam	34	100

Tablo 3’te Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili lisansüstü tezlerin yüksek lisans ve doktora programlarına göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre lisansüstü tezler en fazla yüksek lisans ($f=28$) programlarında hazırlanmıştır. Bunun yanında konuyla ilgili 6 doktora tezinin tamamlandığı belirlenmiştir.

Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları ortaya konulmuştur.

Tablo 4

Öz Yeterlik ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

	Üniversite	f	%
Tez	Ahi Evran Üniversitesi	1	3
	Akdeniz Üniversitesi	1	3
	Atatürk Üniversitesi	3	9
	Bursa Uludağ Üniversitesi	1	3
	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	6	18
	Dokuz Eylül Üniversitesi	4	12
	Fırat Üniversitesi	2	6
	Gazi Üniversitesi	4	12
	Gaziantep Üniversitesi	2	6
	Hacettepe Üniversitesi	1	3
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1	3
	Kafkas Üniversitesi	1	3
	Kırıkkale Üniversitesi	1	3
	Marmara Üniversitesi	2	6
	Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	3
	Niğde Üniversitesi	1	3
	Sakarya Üniversitesi	1	3
Siirt Üniversitesi	1	3	
Toplam		34	100

Tablo 4'te Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları görülmektedir. Bulgulara göre, öz yeterlik konulu 18 farklı üniversitede lisansüstü tez hazırlanmıştır. Konuyla ilgili en fazla tez sırasıyla Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ($f=6$), Dokuz Eylül Üniversitesi ($f=4$), Gazi Üniversitesi ($f=4$), Atatürk Üniversitesi ($f=3$), Fırat Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesi'nde ($f=2$) hazırlanmıştır. Buna karşın diğer 11 üniversitede sadece 1 lisansüstü tezin hazırlandığı saptanmıştır.

Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanmış Öz Yeterlik İle İlgili Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan lisansüstü tez ve makalelerde araştırmacıların tercih ettikleri araştırma yöntemlerine yönelik bulgular ortaya konulmuştur.

Tablo 5

Öz Yeterlik ile İlgili Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

	Araştırma Yöntemi	f	%
Makale	Nitel	6	6,45
	Nicel	76	81,72
	Karma	11	11,83
Toplam		93	100
Tez	Nitel	2	5,58
	Nicel	25	73,53
	Karma	7	20,59
Toplam		34	100

Tablo 5'te Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre, öz yeterlik konulu bilimsel makale ve lisansüstü tezlerde daha çok nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nicel araştırma yöntemiyle 76

makale ve 25 lisansüstü tez hazırlanmıştır. Ayrıca 7 makalede ve 2 tezde nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Bunun yanında makalelerin 11'inde tezlerin ise 7'sinde karma araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanmış Öz Yeterlik İle İlgili Çalışmaların Örneklem Büyüklüklerine Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan lisansüstü tez ve makalelerin örneklem büyüklüklerine göre dağılımları ortaya konulmuştur.

Tablo 6

Öz Yeterlik ile İlgili Çalışmaların Örneklem Büyüklüklerine Göre Dağılımı

	Örneklem Aralığı	f	%
Makale	1-10	1	1,08
	11-30	3	3,23
	31-300	18	19,35
	101-300	43	46,24
	301-1000	24	25,81
	1000'den Fazla	4	4,30
Toplam		93	100
Tez	1-10	1	2,94
	11-30	-	-
	31-100	7	20,59
	101-300	13	38,24
	301-1000	10	29,41
	1000'den Fazla	3	8,82
Toplam		34	100

Tablo 6'da Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili bilimsel çalışmaların örneklem büyüklüklerine göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre, bilimsel makalelerde en fazla tercih edilen örneklem aralığı 101-300'dür. Bu aralığı sırasıyla 301-1000 ve 31-300 örneklem aralığı takip etmektedir. Lisansüstü tezlerde ise bilimsel makalelerde olduğu gibi en fazla tercih edilen örneklem aralığının 101-300 olduğu tespit edilmiştir. Bu aralığı 301-1000 ve 31-100 aralığı takip etmektedir.

Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanmış Öz Yeterlik İle İlgili Çalışmaların Örneklem/Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan lisansüstü tez ve makalelerin örneklem/ çalışma gruplarına göre dağılımları ortaya konulmuştur.

Tablo 7

Öz Yeterlik ile İlgili Çalışmaların Örneklem/Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

	Örneklem/Çalışma Grupları	f	%
Makale	Ortaokul Öğrencileri	35	37,63
	Türkçe Öğretmenleri ve Öğr. Adayları	41	44,09
	Özel Eğitim Kurumları	2	2,15
	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kurumları	1	1,08
	TÖMER, YEE, PİCTES	14	15,05
	Toplam		93
Tez	Ortaokul Öğrencileri	13	38,24
	Türkçe Öğretmenleri ve Öğr. Adayları	12	35,29
	Özel Eğitim Kurumları		
	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kurumları		
	TÖMER, YEE, PİCTES	9	26,47
	Toplam		34

Tablo 7’de Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili bilimsel çalışmaların örneklem/çalışma gruplarına dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre, bilimsel makalelerde en fazla tercih edilen çalışma grubu *Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adayları*dır. Lisansüstü tezlerde ise çalışma grubu olarak en fazla *ortaokul öğrencileri* tercih edilmiştir.

Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanmış Öz Yeterlik İle İlgili Çalışmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Bu kısımda, Türkçe eğitimi alanında öz yeterlik konulu hazırlanan lisansüstü tez ve makalelerin konu alanlarına göre dağılımları ortaya konulmuştur.

Tablo 8

Öz Yeterlik ile İlgili Çalışmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

	Konu Alanı	f	%
Makale	Temel dil becerileri	45	48,39
	Türkçe dersi öz yeterlik algısı	4	4,30
	Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adayları	10	10,75
	Ölçek geliştirme	17	18,28
	Yöntem-teknik	7	7,53
	Teknoloji	10	10,75
Toplam		93	100
Tez	Temel dil becerileri	18	52,94
	Türkçe dersi öz yeterlik algıları	2	5,88
	Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adayları	9	26,47
	Ölçek geliştirme	1	2,94
	Teknoloji	2	5,88
	Dil bilgisi	1	2,94
	Ölçme ve değerlendirme	1	2,94
Toplam		34	100

Tablo 8’de Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili çalışmaların konu alanlarına göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre, makale ve lisansüstü tezlerde en fazla tercih edilen konu alanı *temel dil becerileridir*. Bu konu alanını ölçek geliştirme çalışmaları takip etmektedir. Bunu Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adaylarına yönelik çalışmaların izlediği tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

2009-2022 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili bilimsel makale ve lisansüstü tezlerin eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan araştırmada, 127 farklı çalışma tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 28’i yüksek lisans, 6’sı doktora türünde lisansüstü tezlerden, 93’ü ise bilimsel makalelerden oluşmaktadır. Araştırmada ulaşılan bulgulardan hareketle şu sonuçlar elde edilmiştir:

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, makalelerin en fazla 2021 ($f=14$) yılında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Ardından sırasıyla en fazla çalışma 2020 ($f=12$), 2018 ($f=11$), 2016 ($f=11$), 2017 ($f=9$), 2019 ($f=9$) yıllarında yapılmıştır. Lisansüstü tezlerde ise en fazla çalışmanın 2019 ($f=15$) yılında yapıldığı; bu yılı 2014 ($f=5$) ve 2015 ($f=3$) yıllarının takip ettiği tespit edilmiştir. Maden, Durmaz ve Sayal’ın (2022) drama yöntemine yönelik araştırmaları konu alan çalışmasında, makalelerin en fazla 2013 ve 2019 yıllarında hazırlandığı, lisansüstü tezlerin ise bu çalışmayla benzer bir şekilde 2019 yılında artış gösterdiği belirlenmiştir. Güler ve Mert’in (2022) Bloom taksonomisine yönelik çalışmaları konu alan araştırmalarında, çalışmaların 2020 yılında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kemiksiz’in (2021) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları üzerine yapılan çalışmaların eğilimleri ile ilgili analizinde, makale ve tezlerin 2019 yılında yoğunlaştığı belirlenmiştir. Demir, Peler ve Yıldız’ın (2021) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemlerinden faydalanılarak hazırlanan lisansüstü tezlere yönelik çalışmasında, bu çalışmayla benzer bir sonuca ulaşılarak 2019

yılında bir yoğunluğun söz konusu olduğu saptanmıştır. Akçay ve Tunagür'ün (2017) değerlerin tespitine yönelik hazırlanan yüksek lisans tezlerine ile ilgili analizinde, en fazla çalışmanın 2014 yılında hazırlandığı tespit edilmiştir.

Öz yeterlik ile ilgili makalelerin yazar sayılarına göre dağılımı incelendiğinde, en fazla iki yazarlı ($f=48$) çalışmaların tercih edildiği belirlenmiştir. Ardından sırasıyla tek yazarlı ($f=36$), üç yazarlı ($f=5$), dört yazarlı ($f=3$) çalışmaların hazırlandığı saptanmıştır. Beş yazarlı ve altı yazarlı çalışmaların sadece birer makalede tercih edildiği görülmüştür. Kemiksiz'in (2021) ilgili araştırmasında, bu çalışmayla benzer bir sonuca ulaşılarak en fazla çalışmanın iki yazarlı olduğu tespit edilmiştir. Ustabulut'un (2021) yansıtıcı düşünme uygulamalarına ilişkin araştırmalara yönelik yaptığı incelemede de en fazla çalışmanın iki yazarlı olduğu belirlenmiştir. Biçer ve Alan'ın (2018) Türk soylulara Türkçe öğretimi ile ilgili hazırlanan çalışmalara dair incelemesinde ise, en fazla çalışmanın tek yazarlı olduğu saptanmıştır. Dönmez ve Gündoğdu'nun (2016) Türkçe öğretim programlarına yönelik çalışmasında da bu araştırmaya benzer biçimde en fazla iki yazarlı çalışmalara rastlandığı görülmüştür. Mutlu'nun (2018) *Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde* yayınlanan araştırmalara yönelik analizinde, çalışmaların büyük bir çoğunluğunun bir ve iki yazarlı olduğu tespit edilmiştir.

Öz yeterlik ile ilgili lisansüstü tezlerin türüne (yüksek lisans ve doktora) göre dağılımları incelendiğinde, en fazla lisansüstü çalışmanın yüksek lisans ($f=28$) düzeyinde hazırlandığı; doktora düzeyinde ise 6 tezin hazırlandığı belirlenmiştir. Maden ve Önal'ın (2021) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik incelemesinde, tezlerin büyük bir çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu saptanmıştır. Erol'un (2021) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı ve sözcük öğretimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlere yönelik yaptığı incelemede de belirlenen 98 lisansüstü tezin 83'ü yüksek lisans, 15'i ise doktora tezlerinden oluştuğu belirlemiştir. Akdeniz ve Batur'un (2020) Türkçe eğitiminde değerler eğitimi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlere yönelik araştırmasında, incelenen 88 lisansüstü çalışmanın 85'inin yüksek lisans tezi olduğu tespit edilmiştir. Demir, Yıldız ve Peler'in (2022) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki lisansüstü çalışmalara dair analizinde, belirlenen 366 lisansüstü çalışmanın 316'sının yüksek lisans tezi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Maden'in (2021) Türkçe ders kitaplarını konu alan lisansüstü çalışmalara dair araştırmasında, konuyla ilgili 358 lisansüstü tez tespit edilmiş ve bu tezlerin 339'unun yüksek lisans tezi olduğu saptanmıştır. Kanat'ın (2021) dil bilgisi öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin yönelimlerine yönelik yaptığı incelemesinde de 44 lisansüstü tez tespit edilmiş ve bu tezlerin 40'ının yüksek lisans tezi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öz yeterlik ile ilgili lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında, öz yeterlik ile ilgili lisansüstü çalışmaların en fazla *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde* ($f=6$) hazırlandığı görülmüştür. Bu üniversiteyi *Gazi Üniversitesi* ve *Dokuz Eylül Üniversitesi* ($f=4$) takip etmektedir. Sallabaş ve Polat'ın (2022) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji tabanlı konular üzerine hazırlanan lisansüstü çalışmalara yönelik incelemesinde, bu çalışmayla benzer olarak en fazla çalışmanın *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde* hazırlandığı tespit edilmiştir. Turan, Sevim ve Tunagür'ün (2018) Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezlerinin özet kısımlarına yönelik incelemesinde, en fazla çalışmanın *Atatürk Üniversitesi'nde* hazırlandığı belirlenmiştir. Şeref'in (2019) Türkçe öğretiminde şiir üzerine hazırlanan tezlere yönelik yaptığı değerlendirmede, en fazla çalışmanın *Dokuz Eylül Üniversitesi* ve *Atatürk Üniversitesi'nde* hazırlandığı sonucuna ulaşmıştır. Özçakmak'ın (2017) Türkçe eğitiminde hazırlanan lisansüstü çalışmalardaki yeni yönelimlere yönelik yaptığı incelemede, en fazla çalışmanın *Gazi Üniversitesi'nde* hazırlandığını tespit edilmiştir. Akdeniz ve Haydaroğlu'nun (2021) dört temel dil becerisiyle ilgili lisansüstü tezlere yönelik yaptıkları analizde, en fazla çalışmanın *Gazi Üniversitesi'nde* yapıldığı görülmüştür. Maden'in (2021) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları ile ilgili hazırlanan tezlere yönelik araştırmasında ise en fazla çalışmanın *İstanbul Üniversitesi'nde* yapıldığı ortaya konulmuştur.

Öz yeterlik ile ilgili lisansüstü tezlerin ve makalelerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı incelendiğinde, lisansüstü tezler ve makalelerde en fazla tercih edilen araştırma yönteminin nicel araştırma yöntemi olduğu tespit edilmiştir. En az tercih edilen araştırma yöntemi ise nitel araştırma yöntemidir. Şahin, Çiftçi ve Başbayrak'ın (2020) Türkçe eğitiminde teknoloji destekli hazırlanan

tezler üzerine yaptığı çalışmada, bu çalışmayla benzer bir sonuca ulaşılarak tezlerin çoğunluğunun nicel araştırma yönteminden yararlanılarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Karagöz ve Şeref'in (2021) Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora çalışmalarına yönelik incelemesinde, doktora tezlerinin diğer araştırma yöntemlerine oranla karma araştırma yöntemini daha fazla tercih ettiği belirlenmiştir. Arı, Yaşar ve İstanbullu'nun (2020) Türkçe öğretmen adaylarını konu edinerek hazırlanan makalelere yönelik çalışmasında, hazırlanan makalelerin çoğunda araştırma yönteminin belirtilmediği; belirtilenlerin ise nitel araştırma yaklaşımdan faydalandığı görülmüştür. Eyüp'ün (2020) Türkçe öğretmenleri ile ilgili lisansüstü çalışmalara yönelik yaptığı incelemede, bu çalışmayla benzer sonuçlara ulaşılarak tezlerde nicel araştırma yönteminin daha fazla tercih edildiği ortaya konulmuştur. Güler ve Mert'in (2022) Türkçe eğitiminde Bloom taksonomisinden faydalanılarak hazırlanan çalışmalara dair incelemesinde, araştırmacıların büyük bir çoğunluğunun nitel araştırma yönteminden yararlanarak çalışmalarını yapılandırdıklarını tespit edilmiştir.

Öz yeterlik ile ilgili çalışmaların örneklem büyüklüklerine göre dağılımına bakıldığında, bilimsel makalelerde en fazla tercih edilen örneklem aralığının 101-300 ($f=43$) olduğu, bu örneklem aralığını 301-1000 ($f=24$), 31-100 ($f=18$), 1000'den fazla ($f=4$), 11-30 ($f=3$) ve 1-10 ($f=1$) örneklem aralıklarının takip ettiği sonucuna varılmıştır. Lisansüstü tezlerde ise bilimsel makalelerde olduğu gibi en fazla tercih edilen örneklem aralığının 101-300 ($f=13$) olduğu saptanmıştır. Bu örneklem aralığını 301-1000 ($f=10$), 31-100 ($f=7$), 1000'den fazla ($f=3$) ve 1-10 ($f=1$) aralıklarının takip ettiği tespit edilmiştir. Bunun yanında lisansüstü tezlerde 11-30 örneklem aralığı kullanılarak oluşturulan tez bulunmamaktadır. Demir, Peler ve Yıldız'ın (2021) yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak hazırlanan lisansüstü tezlerle yönelik çalışmasında, en fazla tercih edilen örneklem aralığının 0-30 olduğu belirlenmiştir. Dönmez ve Gündoğdu'nun (2016) Türkçe dersi öğretim programlarına yönelik yaptıkları incelemede ise en fazla tercih edilen örneklem aralığının 31-100 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öz yeterlik ile ilgili tezlerin ve makalelerin örneklem/çalışma gruplarına göre dağılımlarına bakıldığında, bilimsel makalelerde en fazla tercih edilen çalışma grubunun *Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adayları* ($f=41$) olduğu, bu çalışma grubunun ardından *ortaokul öğrencileri* ($f=35$), *TÖMER*, *YEE*, *PİCTES* kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin çalışma grubu olarak seçildiği görülmüştür. Lisansüstü tezlerde ise en fazla tercih edilen çalışma grubunun *ortaokul öğrencileri* ($f=13$) olduğu ardından *Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adayları* ($f=12$) ve *TÖMER*, *YEE*, *PİCTES* ($f=9$) çalışma grupları tercih edilmiştir. Ersoy ve Ersoy'un (2021) yaptığı çalışmada, en fazla tercih edilen çalışma grubunun *TÖMER öğrencileri* olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Maden ve Önal'ın (2021) ilgili araştırmalarında, çalışmalarda en fazla tercih edilen örneklem grubunun *TÖMER öğrencileri* olduğu tespit edilmiştir.

Öz yeterlik ile ilgili çalışmaların konu alanına göre dağılımına bakıldığında, bilimsel makalelerde en fazla tercih edilen konu alanının temel dil becerileri olduğu saptanmıştır. Bu konu alanını ölçek geliştirme çalışmalarının takip ettiği görülmüştür. Bu konu alanlarını *Türkçe öğretmenleri ve adayları* ($f=10$) ve *teknoloji* ($f=10$) kullanımlarına göre öz yeterlik algılarını belirlemeye yönelik çalışmaların takip ettiği belirlenmiştir. Ardından yöntem ve teknik ve Türkçe dersi öz yeterlik algısı konu alanlarının geldiği tespit edilmiştir. Lisansüstü tezlerde de makalelerde olduğu gibi en fazla yer bulan konu alanının temel dil becerileri ($f=18$) olduğu görülmüştür. Güler ve Mert'in (2022) ilgili çalışmasında, en fazla tercih edilen araştırma konusunun *ders/çalışma/öğretmen kılavuz kitabı* olduğunu saptanmıştır. Kemiksiz'in (2021) ilgili araştırmasında, en fazla çalışılan konunun kültürel unsurlar/kültür aktarımı ve söz varlığı olduğu tespit edilmiştir. Demir, Peler ve Yıldız (2021) da çalışmasında, araştırmacıların en fazla dil öğreniminde duyuşsal özellikler konusu üzerinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma sonucunda, Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış öz yeterlik ile ilgili makalelerin en fazla 2021 ve lisansüstü tezlerin ise 2019 yılında hazırlandığı görülmüştür. Konuyla ilgili makalelerin daha çok iki yazarlı olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü düzeyde öz yeterlikle ilgili en fazla yüksek lisans düzeyinde çalışma yapıldığı, bununla birlikte konuyla ilgili tezlerin en fazla Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde hazırlandığı belirlenmiştir. Konuyla ilgili çalışmaların en fazla temel dil

becerileri konu alanında hazırlandığı tespit edilmiştir. Öz yeterlik ile ilgili tespit edilen çalışmalarda daha çok nicel araştırma modellerinin tercih edildiği görülmüştür. Konuyla ilgili çalışmaların daha çok 101-300 aralığındaki örneklemelerde gerçekleştirildiği ve lisansüstü tez ve makalelerde en fazla tercih edilen örneklem/çalışma grubunun ortaokul öğrencileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Türkçe eğitimi ve öğretimi alanında hazırlanmış olan öz yeterlik konulu lisansüstü çalışmaların daha çok yüksek lisans düzeyinde hazırlandığı görülmektedir. Doktora düzeyinde ise çalışmaların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle öz yeterlik ile ilgili doktora düzeyinde tezler hazırlanabilir.

Araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda örneklem büyüklüğü olarak 101-300 aralığının tercih edildiği ve genel olarak nicel araştırma modellerinin izlendiği anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili yapılacak yeni çalışmalarda daha büyük örneklem ve nitel araştırma modelleri tercih edilebilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Çalışmaya birinci yazar %50, ikinci yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Akçay, A. ve Tunagür, M. (2017). Türkiye’de değerlerin tespitine yönelik yapılmış yüksek lisans tezleri üzerine bir içerik analizi. *EKEV Akademi Dergisi*, 71, 53-72.
- Arı, G., Yaşar, M. S. ve İstanbullu, E. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin incelenmesi (2014-2018). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 487-508.
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 87-115.
- Aydeniz, S. ve Haydaroğlu, M. (2021). Dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-216.
- Bandura, A. (1982). Self-Efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37, 122-147.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change, *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Batur, Z. ve Akdeniz, T. (2020). Değerler eğitimiyle ilgili yapılan tezler üzerine bir inceleme: Türkçe eğitimi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 1-11.
- Biçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 236-247.
- Biçer, N. ve Alan, Y. (2019). Türk soylulara Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(1), 143-157.

- Demir, T. (2013). İlköğretim sisteminin yaratıcı yazma becerileri ile yazma özyeterlik algısı ilişkisi üzerine bir çalışma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(1), 84-114.
- Demir, T. T. (2021). Türkçe eğitimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan doktora tezlerindeki eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 543-560.
- Demir, T. T. ve Çalışkan, G. (2021). Türkçe eğitimi alanında nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan doktora tezlerindeki eğilimler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(4), 1412-1429.
- Demir, T. T., Güler Yıldız, A. ve Peler, M. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 5(1), 59-82.
- Demir, T. T., Peler, M. ve Güler Yıldız, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 185-204.
- Dönmez, B. ve Gündoğdu, K. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 2109-2125.
- Durukan E. ve Maden S. (2012). Türkçe dersi özyeterlik algısı ölçeği (TDÖAÖ): Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 164-173.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 98-110.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 34(1), 213-237.
- Erol, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı ve sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme: 1981-2021 lisansüstü tezler. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6(1), 103-120.
- Eyüp, B. (2020). *Türkçe öğretmenleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri: bir içerik analizi (2000-2019)*. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 536-558.
- Genç Ersoy, B. ve Ersoy, M. (2021). Teknoloji destekli Türkçe öğretimi üzerine yayınlanan makalelerin içerik analizi: ULAKBİM-TR Dizin örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 810-829.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M.B. ve Taşğın, S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yay.
- Güler, M. ve Mert, O. (2022). Türkçe eğitimi alanında yenilenmiş Bloom taksonomisini temel alarak yapılan akademik çalışmaların incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(35), 1089-1118.
- Hamzadayı, E. ve Büyükkız, K.K. (2015). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin konuşma becerisi öz-yeterlik algıları ile kişilik tipleri arasındaki ilişki. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(1), 297-312.

- Kanat, A. (2021). Türkçe ders kitaplarında dil bilgisi öğretimi konulu lisansüstü tezlerin yönelimleri üzerine bir değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 19-34.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2021). Türkçe eğitimi doktora tezlerine bütünsel bir yaklaşım (1995-2020). *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 46, 43-68.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları üzerine yapılan araştırmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı*, 34-56.
- Kemiksiz, Ö. (2022). Türkçe öğretiminde kaygı üzerine yapılan çalışmaların eğilimleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 31-48.
- Kurudayıoğlu, M. ve Kana, F. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerisi ve dinleme eğitimi özyeterlik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 245-258.
- Kurudayıoğlu, M. ve Çelik, G. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının okumaya ve okuma eğitimine ilişkin özyeterlik algıları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 109-138.
- Maden, S. (2014). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 259-274.
- Maden, A. (2020). Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(3), 1136-1150.
- Maden, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin analizi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 90-102.
- Maden, S. (2021). Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 30-45.
- Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.
- Maden, S., Durmaz, N. ve Sayal, A. (2022). Türkçe öğretiminde drama yönteminin kullanımıyla ilgili araştırmaların eğilimleri. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(1), 146-170.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, çev.). Ankara: Nobel Akademik.
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage
- Mutlu, H. H. (2018). Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1196-1209.
- Önal, A. ve Maden, S. (2021). Türkçe eğitimi ile ilgili 2015-2019 yılları arası lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), 929-941.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özden, M. (2018). Türkçe eğitimi lisans öğrencilerinin konuşma becerisi öz yeterlikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(3), 1917-1930.

- Özerkan, E. (2007). *Öğretmenlerin Öz-Yeterlik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Çetin, B. (2007). *Yeni ilköğretim programı (2005) uygulamalarının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları ile öz yeterliliklerine etkisi ve öğrencilerin program hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, A. (2018). Sınıf ve Türkçe öğretmeni adaylarının drama yöntemini kullanmaya yönelik algılarının ve öz yeterlik düzeylerinin belirlenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 1-13.
- Şahin, A., Başbayrak, M. ve Çiftçi, B. (2020). Teknoloji destekli Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 98-114.
- Şahin, Ç., Kurudayıoğlu, M. Tunçel, H. ve Öztürk, Y.A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının lisans düzeyinde verilen yabancılara Türkçe öğretimi (YTÖ) dersine yönelik özyeterlik algıları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 36-45.
- Sallabaş, F. ve Polat, T. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji tabanlı konular üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 7(2), 183-212.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N. ve Gencel, İ. E. (2010). Türkçe öğretmenlerinin özyeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 265-283.
- Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. (24. Basım). Ankara: Yargı Yayınları.
- Şengül, K. (2018). Türkçeyi yabancı dil olarak öğretenlerin öz yeterlik algılarının incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 538-552.
- Şeref, İ. (2019). Türkçe öğretiminde şiir üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 335-350.
- Turan, L., Sevim, O. ve Tunagür, M. (2018). Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tez özetlerine yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2018(11), 29-44.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Türker, M. S. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin eğitim teknolojisi standartları öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 574-596.
- Urhan, İ. (2013) *Türkçe öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme ile öğretmen öz yeterlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Niğde üniversitesi örneği)*. Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Ustabulut, M. Y. (2021). Türkçe öğretiminde yansıtıcı düşünme uygulamalarına ilişkin araştırmaların eğilimleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(3), 1089-1104.

- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları. *Turkish Studies*, 7(2). 1115-1131.
- Varışoğlu, B., Şeref, İ. ve Yılmaz, İ. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi algılarına yönelik bir içerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 377-394.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5. baskı). Ankara: Seçkin Yay.

Extended Abstract

Introduction

Social cognitive learning theorists have suggested that students' self-efficacy beliefs, their own perceptions of their level of fulfilling certain academic tasks, are the main determinants of academic motivation, preferences, and performance. This belief in self-capacity affects motivation by directing effort and patience as well as the anxiety experienced by students for their academic tasks (Çetin, 2007, p.65). Self-efficacy affects one's belief in one's interests, abilities, efficacy, and potential. Bandura (1982, cited in Senemoğlu, 2015:234) states that self-efficacy judgments are fed from four basic sources. These resources are the experiences of the individual himself; information gained from previous experiences with success or failure. Knowledge gained through indirect experiences; Judgments in which the person makes comparisons about whether he will be successful or unsuccessful based on the success of other people. Verbal persuasion: The person considers what he says to the people around him about the skills he has, and the advice and recommendations that he will be successful or unsuccessful affect his self-efficacy judgment. Psychological conditions; can be explained as feedback from the body.

Method

This research was planned according to the qualitative research approach. According to Merriam, qualitative research aims to make a judgment about the processes of understanding and making sense of life, to outline how this meaning-making process develops, and to describe how human experiences are interpreted (Merriam, 2013). Qualitative research is a research approach that aims to investigate and understand social phenomena in the environment they live in, with an approach that aims to form a theory, in which the qualitative process is followed to reveal events and perceptions in a natural environment with a holistic and realistic understanding (Yıldırım and Şimşek, 2008, p. 39).

Findings

Studies on self-efficacy in the field of Turkish education; years, the number of authors of the articles, the type of theses, the universities of the theses, research methods, sample sizes, sample/study groups and their distribution according to the subject areas. In this context, it was seen that the articles were prepared in 2021 and the postgraduate theses were prepared in 2019. It has been determined that the articles on the subject have mostly two authors. It was determined that the most studies on self-efficacy at the graduate level were conducted at the graduate level. However, it was determined that most of the theses related to the subject were prepared in Çanakkale Onsekiz Mart University. It has been observed that more quantitative research models are preferred in studies related to self-efficacy. It was determined that the studies related to self-efficacy were mostly carried out in the samples between 101-300. Again, it was determined that the most preferred sample/study group in the postgraduate theses and articles examined were secondary school students. It has been determined that the most preferred subject area in studies on self-efficacy in the field of Turkish education is basic language skills.

Conclusion, Discussion and Recommendations

127 different studies were identified in the research, which aimed to determine the tendencies of scientific articles and postgraduate theses on self-efficacy prepared in the field of Turkish education between 2009-2022. 34 of these studies consist of postgraduate theses and 28 of these studies consist of postgraduate theses and 6 are doctoral theses. In addition, it was determined that 93 studies were in the article type. Based on the findings of the research, the following results were obtained:

When the distribution of the studies examined within the scope of the research is examined by years, it is concluded that the articles are mostly concentrated in 2021 (f=14). Then, the most studies were conducted in 2020 (f=12), 2018 (f=11), 2016 (f=11), 2017 (f=9), 2019 (f=9), respectively. In the postgraduate theses, the most work was done in 2019 (f=15); It was determined that this year was followed by 2014 (f=5) and 2015 (f=3). In the study of Maden, Durmaz and Sayal (2022), on research on drama method, it was determined that the most articles were prepared in 2013 and 2019, and the postgraduate theses increased in 2019, similar to this study.

When the distribution of the articles examined in the research according to the number of authors was examined, it was determined that the studies with two authors (f=48) were preferred at most. Then, it was determined that studies with one author (f=36), three authors (f=5) and four authors (f=3) were prepared, respectively. It was observed that studies with five authors and six authors were preferred in only one article. In the related study of Bosssiz (2021), a similar result was reached with this study, and it was determined that the highest number of studies had two authors. In Ustabulut's (2021) review of research on reflective thinking practices, it was determined that the largest number of studies were with two authors.

When the distribution of the postgraduate theses examined within the scope of the research according to the type (master-doctorate) is examined, it is seen that the most postgraduate studies were prepared at the master's level (f=28); At the doctoral level, it was determined that 6 theses were prepared. In the examination of Maden and Önal (2021) on postgraduate theses related to teaching Turkish as a foreign language, it was determined that the majority of theses were postgraduate theses.

When the distribution of the postgraduate theses examined within the scope of the research according to the universities is examined, it was determined that the postgraduate studies on self-efficacy were mostly prepared in Çanakkale Onsekiz Mart University (f=6). It was determined that this university was followed by Gazi University and Dokuz Eylül University (f=4).

When the distribution of postgraduate theses and articles examined within the scope of the research is examined according to research methods, it has been determined that the most preferred research method in postgraduate theses and articles is the quantitative research method. The least preferred research method is the qualitative research method. In the study of Şahin, Çiftçi, and Başbayrak (2020) on technology-supported theses in Turkish education, a similar result was reached with this study, and it was determined that the majority of theses were prepared using the quantitative research method.

Considering the distribution of the studies examined within the scope of the research according to sample sizes, it was determined that the most preferred sample range in scientific articles was 101-300 (f=43). This sample range is 301-1000 (f=24), 31-100 (f=18), more than 1000 (f=4), 11-30 (f=3) and 1-10 (f=1) sample intervals. concluded that it followed. In graduate theses, as in scientific articles, the most preferred sample range was found to be 101-300 (f=13). It was concluded that this sample range was followed by 301-1000 (f=10), 31-100 (f=7), more than 1000 (f=3) and 1-10 (f=1). In addition, there is no thesis created by using 11-30 sample intervals in graduate theses. In the study of

When the distribution of the theses and articles examined within the scope of the research is examined according to the sample/study groups, the most preferred study group in scientific articles is Turkish teachers and teacher candidates (f=41), followed by secondary school students (f=35), TÖMER, YEE, It was concluded that PICTES institutions were selected as the working group. In postgraduate theses, it was seen that the most preferred study group was secondary school students (f=13), followed by Turkish teachers and teacher candidates (f=12), TÖMER, YEE, PICTES (f=9) study groups. In the research of Bonesiz (2021) on studies on YDOTÖ textbooks, he determined that the most preferred book is the New Hittite Turkish Teaching Set for Foreigners.

Considering the distribution of the studies examined within the scope of the research by subject area, it was determined that the most preferred subject area in scientific articles was Basic

language skills. After this subject area, it was determined that the subject of developing a self-efficacy scale was preferred the most. It was concluded that these subject areas were followed by studies to determine the self-efficacy perceptions of Turkish teachers and candidates (f=10) and technology (f=10). Afterwards, it was determined that the subject areas of method and technique and Turkish lesson self-efficacy perception came. It has been determined that the most common subject area in postgraduate theses, as in articles, is basic language skills (f=18). In the related study of Güler and Mert (2022), it was determined that the most preferred research topic was Course/study/teacher's guidebook.

Based on the research results, the following suggestions can be made:

It is seen that postgraduate studies on self-efficacy prepared in the field of Turkish education and teaching are mostly prepared at the graduate level. It has been determined that studies at the doctoral level are limited. For this reason, doctoral studies in the field of self-efficacy can be increased.